

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/24/093867

Documentnummer: 424766

Datum: 9 januari 2025

Onderwerp: Instandhouding en herbestemming Kasteel Oud Wassenaar

Geachte Raad,

Met deze brief informeert het college u over de ontwikkelingen rondom Kasteel Oud Wassenaar. In de collegevergadering van 17 december 2024 is besloten een bedrag van € 75.000 beschikbaar te stellen aan Stichting Monumentenbezit voor het nemen van maatregelen die nodig zijn voor het behoud, voortbestaan en het zorgen voor een nieuwe toekomst van het kasteel. Het college heeft het volle vertrouwen erin dat Kasteel Oud Wassenaar bij deze stichting in goede handen is. Omdat deze ontwikkeling op zeer korte termijn in beeld kwam en deze in die zin onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk is, legt het college dit besluit ter bekrachtiging voor bij de Voorjaarsnota 2025.

Samen bouwen aan een nieuwe toekomst

Samen met de provincie Zuid-Holland ziet het college de aangeboden hulp van Stichting Monumentenbezit als een uitzonderlijke kans om het voortbestaan van dit bijzondere top-100-monument met zijn rijke interieur en bijzondere geschiedenis te garanderen. De provincie Zuid-Holland heeft vanuit haar herbestemmingsbeleid Rijksmonumenten te kennen gegeven de Stichting Monumentenbezit financieel te willen ondersteunen, mits de gemeente Wassenaar hetzelfde doet. Ook het college ziet de Stichting Monumentenbezit als de meest geëigende professionele en ervaren organisatie voor het beheren en in stand houden van dit uitzonderlijke rijksmonument.

Een uitzonderlijk rijksmonument

Het negentiende-eeuwse Kasteel Oud Wassenaar is een top-100-rijksmonument; een icoon binnen de Wassenaarse landgoederenzone dat al langere tijd wacht op een toekomstbestendige herbestemming en een eigenaar die het pand in een goede staat van onderhoud weet te brengen en te houden. Het kasteel is als landhuis van de gelijknamige buitenplaats een gaaf en rijk voorbeeld van een op de Hollandse en Franse renaissance geïnspireerde uitbundige architectuurstijl. Dat geldt ook voor het interieur met behorende meubilair dat zich kenmerkt door de zeer hoge kwaliteit van materialen en technieken in verschillende neostijlen. Na het vertrek van

de eerste bewoners fungeert Kasteel Oud Wassenaar sinds het jaar 1910 als hotel-restaurant. Het kasteel kreeg bekendheid en status als onderkomen voor vele koninklijke gasten, diplomaten, regeringsleiders, politieke en culturele bekendheden. Historisch meer beladen is de periode dat Kasteel Oud Wassenaar tijdens de Tweede Wereldoorlog onderdak bood aan hooggeplaatste Duitsers. Internationaal van betekenis zijn de eerste onderhandelingen die hier in 1952 hebben plaatsgevonden tussen Israël, de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek Duitsland om te komen tot compensatie en restitutie voor alle slachtoffers van nazi-vervolgingen en hun nazaten tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hier werd de basis gelegd voor wat nu bekend staat als de 'Wiedergutmachungen.' De bloeitijd van het Kasteel zette zich tijdens de naoorlogse periode lange tijd voort.

Een kentering volgde in de jaren 70. De hotelvleugel werd gesloopt en vervangen door de huidige appartementencomplexen, waarmee het gebruik als hotel kwam te vervallen. Tussen 2001 en 2005 werd met behulp van een Kanjersubsidie van het Rijk het exterieur gerestaureerd. Verdere investeringen in het kasteel bleven in de loop van de jaren achterwege met als dieptepunt de tot overlast gevende activiteiten en het ontslag van de voormalige bestuurder van de Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar door de rechtbank. De rechtbank heeft vervolgens een tijdelijk bestuurder aangesteld. Deze heeft als taak de schulden van Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar te vereffenen.

Hoe verder?

De huidige tijdelijk bestuurder van Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar heeft te kennen gegeven dat hij in lijn met de doelstellingen van deze stichting in liquidatie bereid is mee te denken over een toekomstbestendige oplossing voor het behoud, beheer en de exploitatie van het Kasteel. Echter het uitwerken van plannen hiervoor kost tijd, terwijl Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar niet over liquide middelen beschikt om in de tussentijd het noodzakelijke onderhoud te plegen. Met het op korte termijn verlopen van de verzekering op het pand ontstond eind november vorig jaar een urgente noodzaak om snel te komen tot oplossingen om de veiligheid van het pand te blijven garanderen en het pand verzekerd te houden.

Stichting Monumentenbezit

In de zoektocht naar een oplossing is Stichting Monumentenbezit recent in beeld gekomen en bereid gevonden om de helpende hand te bieden en het beheer van het kasteel over te nemen. Deze stichting is een publiekrechtelijke stichting zonder commercieel winstoogmerk. Zij is in 2014 opgericht met als doel een pakket rijksmonumenten over te nemen van de Staat der Nederlanden. Sindsdien fungeert de organisatie ook als vangnet. Als landelijke beheersorganisatie heeft zij inmiddels diverse typen monumenten in haar portefeuille met hoge monumentale waarde, beperkte exploitatiemogelijkheden en met publieke toegankelijkheid. Stichting Monumentenbezit is door het Ministerie van OCW erkend als professionele organisatie voor monumentenbehoud (de zogeheten POM-status) en heeft een ANBI-status. Voor meer informatie over Stichting Monumentenbezit, zie: <https://monumentenbezit.nl>.

Stichting Monumentenbezit heeft heden het beheer van het kasteel overgenomen. Zij zal starten met het nemen van technische maatregelen om het kasteel weer wind- en waterdicht te maken,

Pagina **2** van **3**

zodat de opstalverzekering kan worden verlengd. Hierdoor ontstaat een stabiele situatie, waarin vervolgens in overleg met diverse belanghebbenden een bedrijfsplan kan worden ontwikkeld om een nieuwe passende toekomst van het monument vorm te geven, met als uitgangspunt het pand (semi)publiek toegankelijk blijft.

Financiële bijdrage

Met genoemde financiële bijdrage wil de gemeente, in nauwe samenwerking met de Provincie Zuid-Holland en Stichting Monumentenbezit, bevorderen dat Kasteel Oud Wassenaar een duurzame toekomst tegemoet gaat.

Indien Stichting Monumentenbezit Kasteel Oud Wassenaar in eigendom verkrijgt, zal de bijdrage van de gemeente van € 75.000 door deze stichting worden terugbetaald. Indien Stichting Monumentenbezit Kasteel Oud Wassenaar niet in eigendom verkrijgt, dan stelt Monumentenstichting Kasteel Oud Wassenaar in liquidatie zich garant voor de terugbetaling aan de gemeente van het genoemde bedrag van € 75.000.

Zodra begin 2025 een stabiele situatie voor het rijksmonument is gecreëerd, zal het college u graag nader informeren en u in de gelegenheid stellen om kennis te maken met Stichting Monumentenbezit. In deze periode zal ook een informatiebijeenkomst voor omwonenden worden georganiseerd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.